

Ledningsförläggning vid Enköping

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning

Fornlämning Vallby 89:1–2, 90:1, 103:1 och 157:1
Vallby socken
Enköpings kommun
Uppsala län
Uppland

Jan Ählström

Ledningsförläggning vid Enköping

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning

Fornlämning Vallby 89:1–2, 90:1, 103:1 och 157:1

Vallby socken

Enköpings kommun

Uppsala län

Uppland

Jan Äblström

Denna rapport har framställts av ett företag
vars miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001
av Svensk Certifiering Norden AB.

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora Gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2018

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

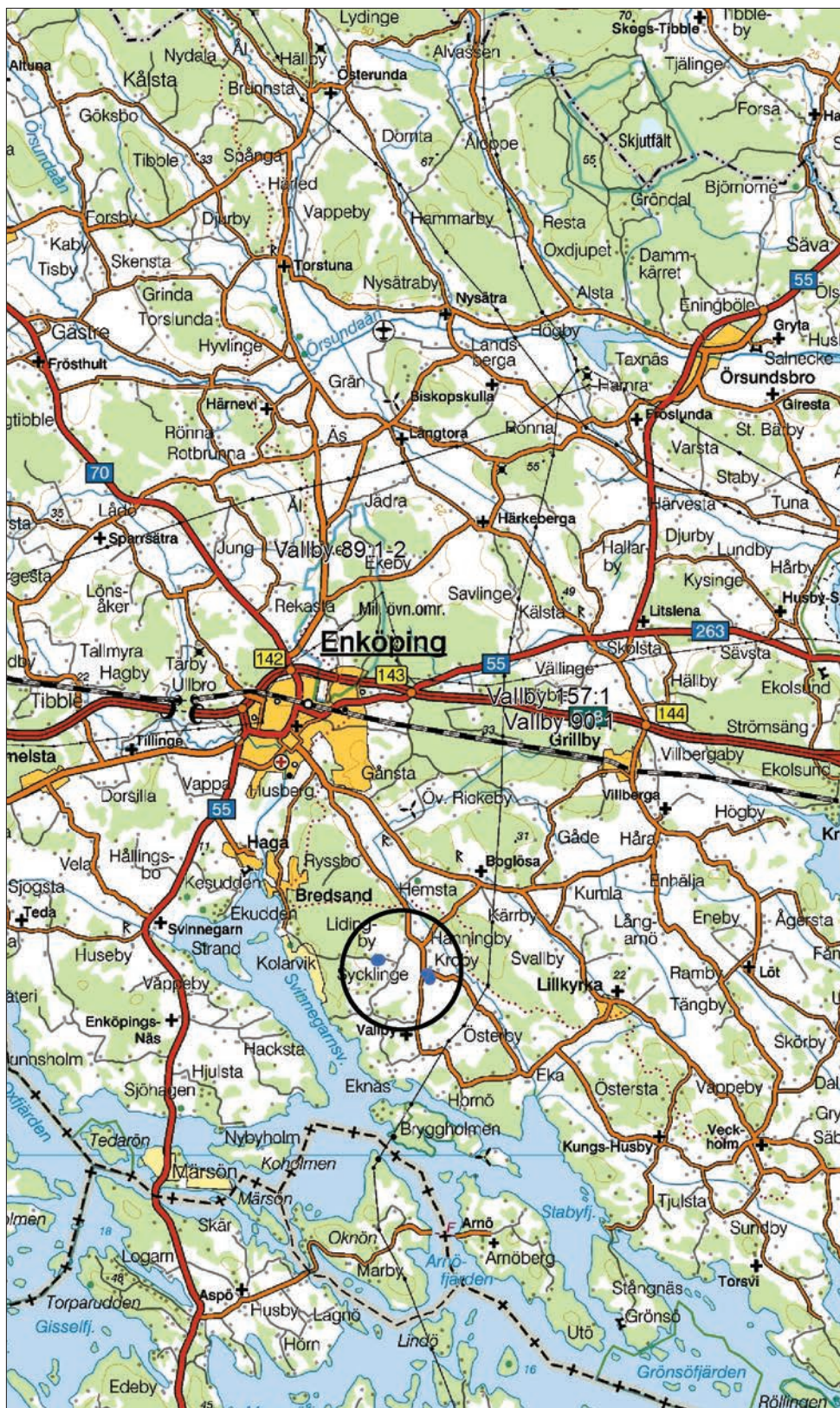
Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande MS2012/02954.

ISBN 978-91-7453-754-3

Tryck: JustNu, Västerås 2018

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Målsättning och metod	5
Undersökningsresultat	6
Vallby 103:1	7
Vallby 89:1–2, 90:1 och 157:1	8
Referenser	9
Tekniska och administrativa uppgifter	10

Figur 1. Undersökningsplatserna markerade med blå punkter och en ring. Utdrag ur digitala Översiktskartan. Skala 1:200 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har utfört en schaktningsövervakning i samband med en ledningsförläggning i Vallby socken, söder om Enköping i Uppland. På två platser där ledningen förlades i anslutning till gravfältet Vallby 103:1 samt i anslutning till hållristningarna Vallby 89:1–2, 90:1 och 157:1 övervakades schaktningen. En tredje plats, där ledningen var planerad att passera gravfältet Vallby 15:1, visade sig ha utgått – ledningen blev enligt uppgift från entreprenören inte förlagd (figur 1).

Resultatet var sparsamt. Sträckan vid gravfältet resulterade inte i någon fornlämningsförekomst och i åkermarken väster om hållristningarna påträffades en härd. Härden betraktas som undersökt och borttagen.

Inledning

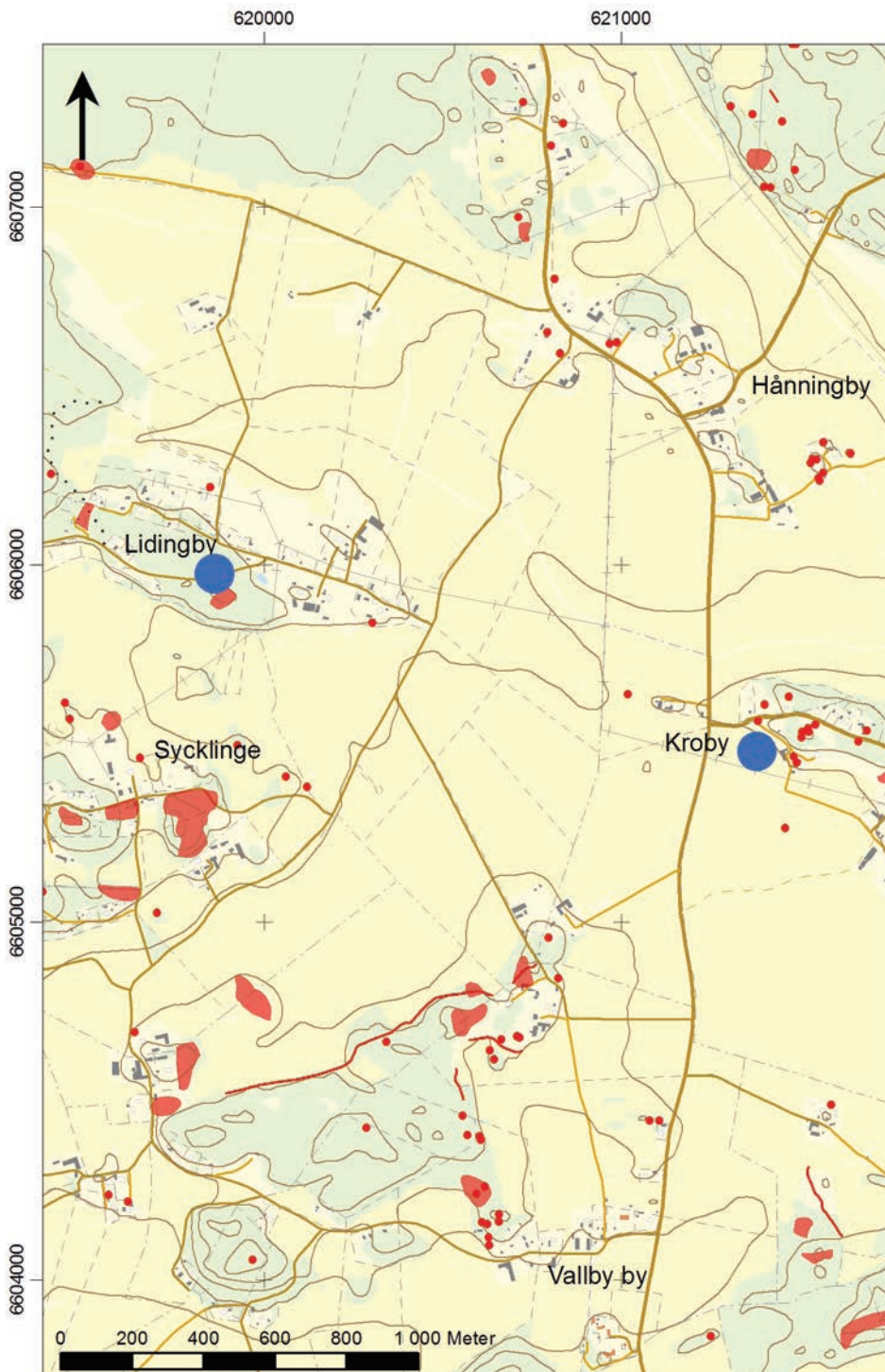
Vattenfall AB planerar att bygga om elnätet i Vallby socken, Enköpings kommun. Gamla luftledningar ska ersättas med jordledningar. Vid tre lokaler förläggs ledningen i anslutning till sammanlagt fem fornlämningar i form av gravfält och hållristningar (fornlämning Vallby 15:1, 89:1–2, 90:1, 103:1 och 157:1). Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) fick av Länsstyrelsen i Uppsala län i uppdrag att genomföra en förundersökning i form av schaktningsövervakning av de tre lokalerna. Lokalen vid gravfält Vallby 15:1 utgick.

Vattenfall AB bekostade schaktningsövervakningen som utfördes 2016-12-20 och 2017-01-18. Jan Ählström ansvarade för övervakningen och har sammanställt denna rapport.

Målsättning och metod

Uppdraget syftade till att övervaka schaktningen inom de utpekade sträckorna.

Schakten och påträffade lämningar dokumenterades genom inmätning med GPS, beskrivning samt digitala fotografier (figur 2).

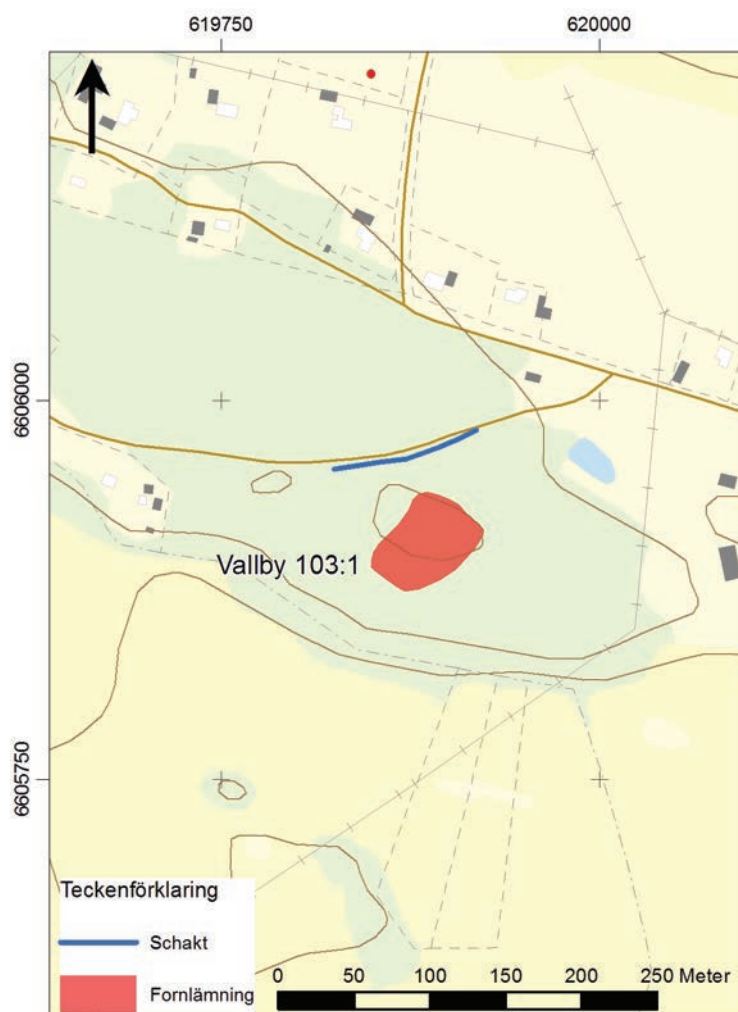

Figur 2. Undersökningsplatserna markerade med blå punkter. Samtliga registrerade lämningar (enligt FMIS) är markerade med röda punkter, linjer och ytor. Utdrag ur digitala Fastighetskartan. Skala 1:20 000.

Undersökningsresultat

Vallby 103:1

Schaktningsövervakningen omfattade en cirka 100 meter lång sträcka norr om gravfältet Vallby 103:1. Fältarbetet utfördes en vinterdag med mildväder och i stort sätt barmark. Ledningen förlades i ett dike utmed södra sidan av en grusväg som ligger ett tjugotal meter norr om gravfältet. Ledningsschaktet grävdes 0,4–0,8 meter brett och 0,2–0,5 meter djupt. I schaktet förekom berg eller morän, med ställvisa inslag av tegel, under förnan. Ingen fornlämning påträffades (figur 3–4).

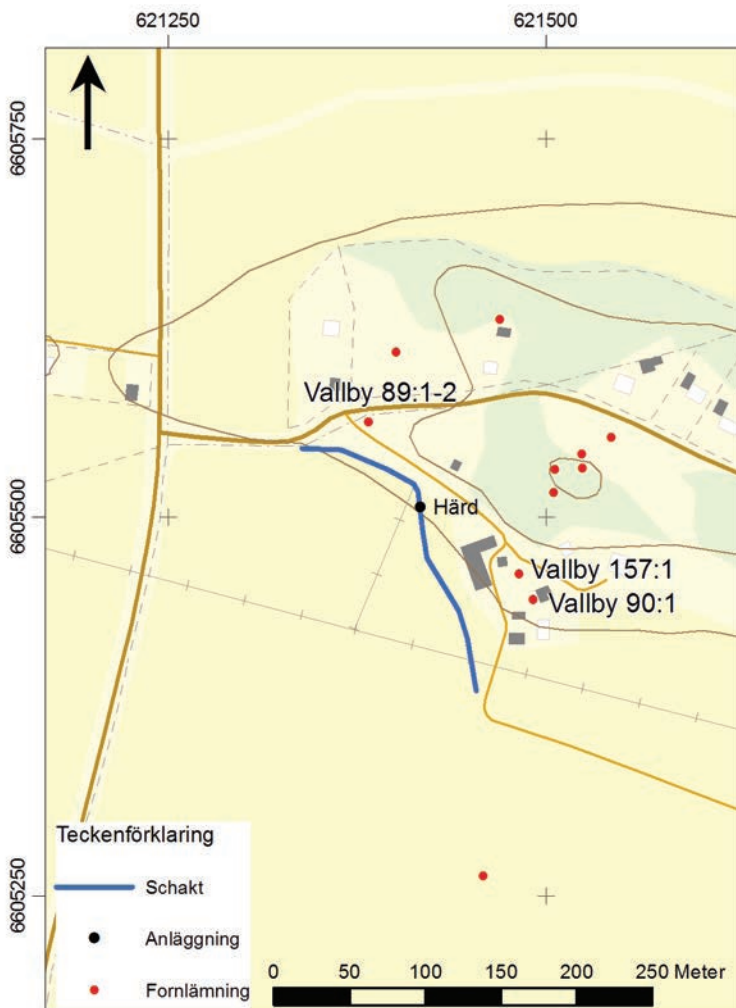
Figur 3. Det övervakade schaktet vid gravfältet Vallby 103:1. Utdrag ur digitala Fastighetskartan. Skala 1:5 000.

Figur 4. Schaktet vid Vallby 103:1 sett från väster. Foto Jan Ahlström.

Vallby 89:1–2, 90:1 och 157:1

Schaktningsövervakningen omfattade en drygt 200 meter lång sträcka i åkermark. I den högre liggande marken i öster och nordöst, cirka 20–40 meter från schaktet, ligger hållristningarna Vallby 89:1–2, 90:1 och 157:1. Fältarbetet utfördes under rådande vinterväder med snötäckt mark, nollgradigt väder och cirka 0,1–0,2 meter tjäle. Schaktets södra hälft förlades längre ut i åkern än planerat. Schaktet grävdes 225 meter långt, 0,2–0,5 meter brett och 0,8–0,9 meter djupt. I schaktet förekom lera under matjorden. På en punkt observerades en härd i form av en mörkfärgad lins, vid cirka -0,2 meter i den östra schaktväggen, med sotig lera och uppgrävda sotsvarta stenar. Härden var otydlig, cirka 0,6 meter bred och cirka 0,05 meter djup (figur 5–6).

Figur 5. Det övervakade schaktet vid hållristningarna Vallby 89:1–2, 90:1 och 157:1. Utdrag ur digitala Fastighetskartan. Skala 1:5 000.

Figur 6. Schaktet vid Vallby 89:1–2, 90:1 och 157:1 sett från söder. Foto Jan Åhlström.

Referenser

Uppgifter ur Fornminnesregistret (FMIS)
<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok>

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:</i>	KM16161
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-6345-15, 2016-01-22
<i>Typ av undersökning:</i>	Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning
<i>Undersökningsperiod:</i>	20 december 2016 (Vallby 103:1) 18 januari 2017 (Vallby 89:1–2 m.fl.)
<i>Personal:</i>	Jan Ählström
<i>Landskap:</i>	Uppland
<i>Län:</i>	Uppsala
<i>Kommun:</i>	Enköping
<i>Socken:</i>	Vallby
<i>Fornlämning:</i>	Vallby 15:1, 89:1–2, 90:1, 103:1 och 157:1
<i>Fastighetskarta:</i>	66G0CN Boglösa
<i>Koordinatsystem:</i>	Sweref 99 TM
<i>Koordinater:</i>	X6605983 Y619920–X6605955 Y619825 (Vallby 103:1) X6605385 Y621455–X6605546 Y621339 (Vallby 89:1–2 m.fl.)
<i>Höjdsystem:</i>	RH 2000
<i>Inmätningmetod:</i>	GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Digital mätdata och sex digitala fotografier förvaras hos ATA.
<i>Fynd:</i>	–